

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 19 Juni 1820.

Sällskapstonen i Amerika.

Fragment.

— — Den merkantiliske andan är den rådande i Amerika, det veta vi alla. En hvar söker att förvärfva. Rikedom gör den starkaste kontrast med slafveriet och den mest tryckande fattigdom. Att gränslinien måste här vara skarpt dragen mellan den genom rikedom herrskande och den lägre arbetande klassen, finner man ganska lätt, och det bekräftas äfven af hvarje resande. Huru få ädlare njutningar falla på den ringares lott, är således ej heller svårt att inse. Men äfven den förmögare delen, isynnerhet vid kusten, förstår ej att sinsemellan genom en äkta sällskaplighet göra sig lifvet behagligt. Luxen, som i Europa är åtminstone ett rikt medel till umgängsamhet, väcker här endast köld och är af det egennyttigaste slaget. Ägare af sköna engelska möbler, konstverk etc., isolera sig med alla sina dyrbarheter. Om ej utomordentliga adresser af engelska hus, neml. i handelsänder, gynna främlingen, kan han icke hvarken som lärj eller artist vinna tillträde bland den högre klassen Amerikanare. Enskilda undantag bevisa ingenting för den allmänna andan. Man har mutat en och annan ryktbar författare att blifva den amerikanska gästfrihetens loftalare, och desse, som t. e.

Brissot och flere, hafva lockat många tusende olyckliga, isynnerhet Tyskar, till Amerika, som begråta sin resa öfver oceanen.

Jag har på många orter haft den sällsynta lyckan att bivista Amerikanernas sällskapskretsar; men om de glada stunder jag deraf njutit, har jag ej mycket att berättat. Det nöje, hvarpå Amerikanerne sätta mesta värde, består i måltider på engelska viset. Stumme och orörlige sitta männen, och kunna för glupskhet ej taga till orda. Först när man hunnit botten i vinbuteljerna, lossas tungans band, och då larmar och skriker man om hvarandra, liksom ursinnige. Den första Toast, som uttalas af det värda dryckeslagets president, är för ärbara damer en vink att aflägsna sig från bordet.

Sällskapskretsarne i *Philadelphia* äro ganska obehagliga, hvilket också i allmänhet är fallet, ju längre man kommer från Nya England. Ledsnad och anstötligheter bortskrämma här hvarje Europeer af smak och grannlagenhet, och som deltagit i bättre sällskapligen nöjen. Man är rik, yppig och — rå. Särdeles i *Philadelphia* formera invånarne färre sällskapskretsar och mera sällan än annorstädes. De rike lefva för sig sjelfva och enformigt. Att dricka hör till dagens ordning. Sjelfva den store kapitalisten *Bingham*, som i egenskap af Fransysk Agent hade under och efter den amerikanska revolutionsepoken gjort

sig omätliga summor, kunde ej förmås att hos sig se andra sällskap än sådana, hvarifrån damerna voro glada att få aflägsna sig. *Robert Morris* och *Guvernören Mifflin* (namnkunnig drinkare) kände knappast någon annan njutning än att dricka sina gäster så druckna, att de ej mera visste hvarifrån de kommit; och desse voro dermed så belätne, att de kände sig ganska nöjde, om de följande dagen efter graden af sin hutvudvärk kunde sluta till storheten af gårdagens bragder.

Hos *Presidenten Washington* tillgick likväl allt mera ordentligt och ekonomiskt; men också var man hos honom mera generad, och vid hans bord var allt ganska tvunget; ty han sjelf hade allsingen gåfva till ett gladt umgänge. Han var stel och torr, och hade en asiatisk gravitet i minner och åtbörder. När man gjorde honom sin visit, fordrade han, att man ej borde tala förr än han sjelf hade börjat. Man kan göra sig ett begrepp om hans conversation, när man vet, att han vid lever'n, som var utsatt till hvarje torsdag, aldrig talte om annat än väderleken, den föränderliga årstiden och dylikt. Sjelfve hans dyrkare och partisaner kunde ej underlåta att skämta öfver hans ledsamma umgängessätt. När de ämnade sig på courren hos honom, var deras vanliga refrain: Nu lå vi ändtligen veta hvad det varit för väder under de sista åtta dagarna.

Tillägg:

Hvad som här af ett ögonvittne nämnes om denna märkvärdiga mannens privatlefnad, hvilken äfven i Amerika i nyare tider så olika bedömmes, lemna vi i sitt värde. En stor man talar bäst genom handlingar. Men den ganska trovärdige författaren *Weld*, bekräftar, i sin resa till *Canada*, ofvan anförde underrättelse om den i *Philadelphia* tråkiga umgängetonen. Äfven han fann hos den rika klassen mycket prål, högmod och uppblåsthet, äfvensom hos den mindte bemedlade förbehållsamhet och köld; en följd af de

öfvermodiga rikas förtryck. Desse upphöja sig på ett förolämpande sätt öfver andra stånd, och låta beständigt märka, att de genom en lag vilja återvinna det adelskap, som de utan lag redan söka att göra gällande.

I *Baltimore* deremot, den förnämsta staden i *Maryland*, dit en myckenhet Fransmän togo sin tillflyckt efter revolutionen och hvilka der bosatt sig, lefver man, enligt *Welds* försäkran, enkelt och sällskåpligt. Man ser gerna främlingar, och är mot dem ganska gäsfri. Det förnämsta nöjet är dans och spel. Här äro äfven tvenne Theatrar, hvaraf den ena har en alldeles Fransysk trupp.

Strödda tankar af Novalis.

I Shakespeares historiska stycken är öfver allt en strid mellan poesien och oposesien. Det vanliga synes, qvickt och utsväfvande, då det stora synes stelt och sorgligt. Det lagre lifvet framstalles allestades såsom motsats af det högre, ofta tragiskt, ofta parodiskt, ofta för contrastens skull. Historia, hvad som för skalden är historia, framstalles i dessa stycken; historia upplöst i samtal, just motsatsen af den verkliga historien, och dock historia, sådan hon borde vara, profetisk och synkronistisk. Allt Dramatiskt liknar en romance; det är klart, enkelt, sällsynt, ett äkta poetiskt spel utan egenteliga ändamål.

En öfversättning är antingen grammatisk, eller förändrande, eller mythiskt. Mythiska öfversättningar äro öfversättningar i högsta stilen. De framställa det individuella konststyckets rena, fulländade karakter. De gifva oss ej det verkliga konststycket, utan dess ideal. Ännu finnes, som jag tror, intet helt mönster derför. Men i andan af många kritiker och beskrifningar om konststycken träffar man klara spår deraf. Dertill hörer ett hufvud, i hvilket poetisk och filosofisk anda fullkomligt genomträngt hvarandra. Grekiska mytologien är till en del en sådan öfversättning

af en national-religion. Äfven den moderna Madonna är en sådan mythus.

Grammatiska öfversättningar äro öfversättningar i vanlig mening. De fordra mycken lärdom, men blott discursiv skicklighet.

Till förändrande öfversättningar hörer, om de skola vara äkta, den högsta poetiska anda. De falla lätt i det löjliga, såsom Bürgers Homer på Jamber, Popes Homer och de fransyska öfversättningarne utan undantag. Den sänne öfversättaren af detta slag måste i sjelfva verket vara konstnärn sjelf, som efter behag kan framställa idéen om det hela så eller så. Han måste vara skaldens skald och således kunna låta honom tala på en gång efter sin och skaldens egen idé. I ett sådant förhållande står mensklighetens genius till hvarje enskilt menniska.

Ej blott böcker, utan all ting kan öfversättas på dessa tre sätten.

De fleste veta icke sjelfva huru intressanta de verkligen äro, hvilka intressanta saker de verkligen säga. En äkta framställning af dem sjelfva, uppteckandet och bedömandet af deras tal skulle sätta dem i förvåning öfver sig sjelfva och hjälpa dem att upptäcka en alldeles ny värld inom sig.

Författarne äro lika så ensidiga som alla slags konstnärer och blott mera hårdnackade. Bland författare af profession finnas få liberala menniskor, isynnerhet då de alldeles icke hafva annan utkomst än sitt författarskap.

Metafysik och astronomi äro en vetenskap. Solen är i astronomien hvad Gud är i metafysiken; frihet och odödlighet äro såsom och ljus värme. Gud, frihet och odödlighet skola en gång likaså blifva grundlagen (*die Basen*) för den andeliga fysiken, som sol, ljus och värme för den jordiska.

Det löjliga är en blandning, som går ut på noll.

Då man sätter så många skaldestycken i musik, hvarföre sätter man dem icke äfven i poesi?

En tid skall komma, och det innan korrt, då man skall blifva allmänt öfvertygad, att ingen konung kan bestå utan republik och ingen republik utan konung; att båda äro så oskiljaktiga som kropp och själ, och att en konung utan republik, äfvensom en republik utan konung, äro ord utan betydelse. Derföre uppstod alltid en konung tillika med en äkta republik, och en republik med en äkta konung. Den äkta konungen skall vara republik och den äkta republiken konung.

Republik och monarki förenas genom en unions-akt. Det måste finnas flera nödvändiga grader af stater, men hvilka måste vara förenade genom en union.

Et instörtande thron är såsom ett fallande berg, som förstör fältet och efterlemnar ruiner och ett dödt haf, der fordom fruktbart land och angenäma boställena voro.

Menniskan har sökt göra Staten till ett hyende för trögheten, och dock borde staten just vara motsatsen: den är en armatur för den spända verksamheten; dess ändamål är att göra menniskan absolut kraftig, icke absolut svag; icke till det trögaste, utan till det verksamaste väsende. Staten frikallar ej menniskan från någon möda, utan ökar snarare dess besvär i oändlighet; till äfventyrs icke utan att öka dess kraft i oändlighet. Vägen till hvila går blott genom den allt omfattande verksamhetens område.

Den fullkomlige medborgaren lefver helt och hållet i staten: han har ingen egendom utom staten. Folkkrätten är bör-

jan till en allmän lagstiftning, till en allmän stat.

Guld och silfver äro statens blod. Stockningar af blodet i hufvudet och hjertat förråda svaghet i båda. Ju starkare hjertat är, desto lifligare och ymnigare drifver det blodet till de yttre delarne: varm och lefvande är hvarje lem, och raskt och kraftigt strömmar blodet tillbaka till hjertat.

Stockholm den 17 Juni 1820.

Trodde jag icke det, att den skulle bli frigifven!

Men af hvad skäl blef den indragen? —

”Jo, af samma skäl som flere andra blifvit ”det, nemligen att den gjort sig skyldig ”till lögnaktiga uppgifter och vrängda ”framställningar till Allmänhetens förvil- ”lande. — Den har till och med befun- ”nits vara af en *fortfarande smäddlig egen- ”skap*, och har derföre så mycket mer ”bordt komma i vederbörandes åtanka till ”inhibition,” säges det i Anmärkaren N:o 36 d. år.

Men, hvem tusan är det då som blifvit frigifven?

Hvem? — Vet ni intet det? — *Det är ju Visaren på Riddarholms Torn-uret!*

Förgäfves bemödade Anmärkaren sig, att framdraga alla möjliga bevis, som kunde tjena till den arma Visarens fällande, och ansåg det alldeles omöjligt att någon

Jury i världen skulle finnas, som kunde undgå att döma besagde Visare *skyldig*. Icke dess mindre är den nu, efter ungefär sex veckors seqvester, frigifven.

Men hvarföre har den då blifvit frigifven?

Förmodligen af motsatt skäl till det hvarföre den blifvit indragen. — Jag har alltid trott vår Jury äga nog liberala grundsatser, för att ej falla någon för slikt brott, och denna tro har äfven på de sista åren ofta besannats.

Men ändamålet med indragningen vinner ju icke på det sättet?

Nej, beklagligtvis, så vida icke Juryn kan bibringas samma principer, som fordom Kämnars-Rätterna. Hittills tyckes den ej velat begripa, att hvad som är åklagadt, äfven är brottsligt.

I så fatta omständigheter verkar en indragning fullkomligt motsattsens af hvad den borde. Visaren på Riddarholms Torn-uret hade i så många år visat galet, att ingen mera tycktes komma ihog den, då den helt oförmodadt alldeles borttages och — nu rigtas hela Allmänhetens ögon på det toma rummet, der den förr setat. Lika oförmodadt, och sedan man äfven bortglömt att Visare funnits der, blir den åter satt på sitt ställe, och fäster derigenom dubbelt allas blickar på sig. Den satans indragningen! — Den fanders Juryn! — — Ja, ja! Vänta, vänta, det blir val Riksdag en gång!

Prenumeration på *Nya Extra Posten* för sednare halfåret, emottages uti Hrr Utters & Comp., Östergrens och Deléns & Comp. Boklådor, med 2 R:dr B:co. Artiklar i hvarjehanda ämnen blifva med möjligaste skyndsamhet inforde i denna Tidning, då de inlemnas i Hr Östergrens Musik- och Bokhandel vid stora Nygatan. Vid sådane insände Artiklars införande skall Redactionen hädanefter, som hittills, iakttaga den största opartiskhet, så att de ovilkorligen införas äfven om de icke öfverensstämma med Redactionens egna åsigtter, endast de äro af den beskaffenhet som uti Bladets första N:r äskas.

N:o 50 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS, 1820.